

INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

Skolans Digitalisering

En intervjustudie av hur fem högstadielärare i
Göteborg arbetar med digitalisering i ämnet engelska

Begzada Hamza

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	LAU927
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2018
Handledare:	Anna Maria Fjellman
Examinator:	Emmy Jonasson Ring
Rapport nr:	HT18 IPS LAU927:14

Abstract

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Program och/eller kurs: LAU927
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Ht/2018
Handledare: Anna Maria Fjellman
Examinator: Emmy Jonasson Ring
Rapport nr: HT18 IPS LAU927:14
Nyckelord: Digitalisering, digital kompetens, digitala verktyg, engelskundervisning

---

- Syfte:** Studiens syfte var att undersöka vilka digitala verktyg som används i dagens engelskundervisande klassrum samt undersöka hur arbetet med digitaliseringen går till på högstadiet inom ämnet engelska. Syftet har också varit att ta reda på hur fem lärare i engelska upplever att arbetet omformats med införandet av digitala verktyg.
- Teori:** I Sverige lär sig elever engelska som ett andra språk. Språkinläring är sammankopplat med olika inläringsteorier. Bland dessa har jag tittat närmare på den konstruktivistiska teorin, socio kulturella teorin och CALL, datorstödd språkinläring och undersökt hur teorierna kan tillämpas med hjälp av digitala verktyg.
- Metod:** En fördjupning har gjorts i den litteratur som finns inom området för skolans digitalisering. Jag har granskat vilka kompetenser och krav som ställs på grundskolan från beslutsfattare i dessa frågor. Därefter har jag gjort en kvalitativ undersökning med fältintervjuer av fem engelsklärare på högstadiet. De intervjuade är verksamma på olika fristående skolor samt en kommunal skola inom samma stad. I undersökningen har en blandning av strukturerade och ostrukturerade öppna frågor ställts.
- Resultat:** Resultatet av studien visar att digitaliseringen är ett pågående arbete som förändras med samhällets krav på kompetenser och förnyas med teknikens möjligheter. Alla skolor som var med i studien har gjort en medveten satsning på digitala verktyg och på så vis gett elever likvärdiga möjligheter på den planen. Respondenterna upplever att digitaliseringen har omformat lärarrollen och bidragit till ett varierat arbetssätt. Det finns fortfarande områden kopplade till språkinläring som inte har utforskats tillräckligt när det gäller kommunikationsmöjligheterna som uppstår med internet och digitala verktyg. men med ett strukturerat arbetssätt och ett utvidgat perspektiv, finns förutsättningar att skapa nya globala mötesplatser.

Förord

Vårt samhälle håller ständigt på att förändras med både nya prylar och ny teknik. Begreppet digitalisering förekommer i många olika sammanhang i vårt samhälle och detta föranledde mitt intresse att titta närmare på vad just digitalisering innebär för skolans del. Engelska har alltid intresserat mig som ämne och därför valde jag att titta närmare på vad just digitalisering och ämnet engelska har gemensamt.

Innehållsförteckning

Inledning och problemområde	1
Bakgrund	3
Syfte och frågeställningar	4
Frågeställningar.....	4
Litteraturgenomgång och teoriansknytning	5
Nya möjligheter.....	6
Digitalisering och Styrdokument	7
Digital kompetens.....	8
Likvärdighet för elever	9
Förändrad lärarroll.....	10
Digitala utmaningar	11
Teorier.....	12
Metod	14
Beskrivning av undersökningsgrupp	16
Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet.....	17
Etiska principer	18
Resultat och bearbetning	18
Hur ser engelskundervisningens digitala klassrum ut?	19
Sammanfattning.....	19
Hur använder sig lärare av digitalisering i engelskundervisningen?.....	20
Sammanfattning.....	20
Vilka effekter ser lärarna att digitaliseringen medför?.....	20
Sammanfattning av positiva effekter	20
Sammanfattning av negativa effekter	21
Diskussion och slutsatser	22
Digitala satsningar.....	22
Det pedagogiska arbetet	23
Digitaliseringens effekter	25
Framtida forskning	26
Referenser	27
Bilaga 1.....	29

Inledning och problemområde

Begreppet digitalisering har blivit ett ganska vanligt begrepp nu för tiden men har kanske olika innebörd beroende på sammanhanget det sätts in i. Enligt National Encyklopedin härstammar ordet digitalisering från latinets *digitus* som betyder finger. Räknar man på fingrarna omvandlas dessa till siffror. Den grundläggande idén är att man med datorns hjälp omvandlar allt som går att mätas till siffror bestående av en kodad form av 0:or och 1:or. I det här fallet är digitaliserings begreppet knutet till tekniken och avser omvandlingen av t ex böcker, filmer, kartor mm till digital form.

Svanberg (2013) på Terminologicentrum, Sveriges nationella centrum för terminologi och fackspråk, menar att begreppet har snarare bytt innebörd och knutits an till den EU agenda som antogs 2010 och gått från att gälla teknik till att handla om "ökad användning av datorer och internet i samhället."

Vårt samhälle har alltså blivit mer digitaliserat i den bemärkelsen att material av vilt skilda slag från alla möjliga yrkes- och ämnesområden i vårt samhälle har omarbetats för att kunna hanteras av datorer, vars programmeringsspråk ju består av siffror.

Digitalisering och internet har förändrat utformningen av den klassiska katederundervisningen i skolan. Skolböcker ersätts successivt av e-böcker och man har helt andra hjälpmedel för att söka information på än vad man hade förr. De flesta av dagens elever är vana vid att ha smartboards, surfplattor, laptops och i viss mån även mobiler i det interaktiva klassrummet som hjälpmedel i deras kunskapsinläring. Digitaliseringen i samhället vinner allt större mark och utbildningsväsendet är inget undantag. Användning av informationsteknik (IT) växer sig allt starkare i skolan och gör också att sättet och metoden att lära ut på förändras.

Digital kompetens är ett uttryck som används allt flitigare och är ett begrepp som sträcker sig vidare utanför skolans ramar. Det har nämligen fastslagits av EU att digital kompetens ska ingå i det man kallar för ett livslångt lärande. Det är en av åtta nyckelkompetenser som ska ge alla medborgare färdigheter för att använda informationssamhällets teknik på ett säkert och kritiskt sätt för kommunikationsändamål, på fritiden och i arbetslivet. (Hylén 2010)

Fram till början på 1990-talet var skolan en centralstyrd verksamhet, men i och med decentraliseringen övergick det ekonomiska ansvaret till kommunerna att fördela resurserna inom skolan. Utöver det, tillkom andra aktörer på skolmarknaden i form av friskolor. Med det fria skolvalet får elever själva välja vilken skola de vill gå på. De har möjlighet att göra ett geografiskt val av skola, men även val av att gå på en kommunal skola eller fristående skola. Följaktligen tar varje elev med sig en tilldelad skolpeng. Den ekonomiska satsningen på digitala verktyg i skolan är sålunda upp till varje huvudman att genomföra.

Oavsett vilken socioekonomisk grupp man tillhör, eller var man bor inom kommunen, ska man ha rätt till en likvärdigt utbildning. När det gäller digital kompetens ska alla elever få samma möjligheter att utveckla sitt livslånga lärande och de ska ges en undervisning som förbereder dem på att delta i och utveckla morgondagens samhälle.

För att problematisera arbetssättet och tillvägagångssätt med digitaliseringen, har jag valt att intervjua fem lärare som är verksamma på skolor runt om i Göteborg. Mina respondenter är verksamma på skolor belägna på geografiskt olika områden inom kommunen för att se om det kan finnas några skillnader beroende på det. Endast en av skolorna är en kommunal skola och resterande är fristående skolor. Ingen av de fristående skolorna har samma huvudman. I min studie vill jag problematisera hur likvärdigheten på en elevs utbildning kan påverkas beroende på om huvudmannen är kommunen, eller en fristående aktör.

Inom skolan har man olika ämnen och säkerligen ser arbetssättet med digitaliseringen ut lite olika beroende på vilket ämne det handlar om. Jag har därför avgränsat min empiri att gälla högstadielärare i engelska för att få en inblick i hur dessa fem lärare arbetar med digitalisering.

Eftersom arbetet med digitala verktyg skiljer sig från hur man tidigare har arbetat, har jag letat bland litteratur och tidigare forskningsstudier om hur man både når framgång med digitalisering i skolan och vilka fallgropar man får se upp med. Respondenternas svar och kopplingar som kan göras till tidigare forskning kommer att behandlas längre fram i uppsatsens diskussionsdel.

Det intressanta i sammanhanget är problematiseringen av hur implementeringen av det digitala lärandet sker och på vilket sätt lärare går tillväga för att förena digitaliseringsarbetet med relevanta teorier och inlärningsprocesser. Eleverna som går i skolan, tillhör en generation som upplevt digitala verktyg kanske redan innan skolstart, men vilka digitala kompetenser de har med sig skiljer sig åt när de börjar skolan. För pedagogernas del föreligger ett viktigt arbete kring kompetensutveckling och hur en förändrad lärarroll växer fram i digitaliseringens fotspår. Längre fram kommer jag att beröra vikten av pedagogens ledarroll och hur viktig en strukturerad pedagogik är då läraren förväntas inte längre kunna mest, utan ska visa eleverna hur de ska söka sig till ett livslångt lärande.

Nytt för dagens lärare är tekniken och möjligheterna som skapas för att underlätta samarbetet inom kollegiet. Allt kan man spara på nätet nu. Från lektionsplaneringar till Powerpoint presentationer till inspelade föreläsningar mm. Sambedömningar kan göras mellan kollegor utan att de fysiskt möts och formativ feedback kan ges till elever under skrivprocessens gång genom olika appar.

En annan relevant problematisering är att få en tydligare bild av hur pedagogerna anser att arbetet med digitaliseringen fungerar och vilka effekter den har på eleverna och klassrums dynamiken. Det är lätt att det uppkommer disciplinära utmaningar då eleverna blir distraherade av att ha hela internet vid sina fingertoppar när de ska fokusera på skolarbetet.

Genom dessa fem intervjuer, även om det endast är ett axplock, kan man förhoppningsvis skapa sig en uppfattning om vad som försiggår i dagsläget ute på skolorna.

Bakgrund

IT är ett begrepp som cirkulerat i olika sammanhang i vårt samhälle de senaste 30 åren. Vi lever i ett föränderligt samhälle som har stegvis digitaliserats på väldigt många olika områden den senaste tiden och det är genom denna teknik som vårt moderna samhälle växer fram. Det är både politiska beslut och ekonomiska faktorer som har drivit fram denna samhällsliga förändring och en vilja hos de styrande i landet att utveckla vårt land till att hänga med och konkurrera på internationell nivå.

Som så många andra delar av vårt samhälle har skolan redan infört IT vad gäller de administrativa göromålen. Man har satsat på att information till föräldrar och elever görs genom olika lärplattformar och man har även drivit fram digitalisering i hur man genomför undervisningen. (Hylén 2010)

Redan 2013 började Göteborgs Stad satsa stort på digitala hjälpmedel i skolan. Beslut togs om att alla elever i de kommunala grundskolorna skulle få tillgång till antingen Ipad, surfplatta eller bärbar dator som ett led i att hänga med i den tekniska utvecklingen.

Elly Samuelsson (2013) som var områdeschef inom skolan i Angered under den perioden uttryckte sig angående satsningen på följande sätt. ”Med en iPad till varje elev blir det lättare att anpassa undervisningen utifrån varje individs behov. Satsningen innebär ett lyft när det gäller att öka elevernas möjligheter att använda digital teknik i skolarbetet.” (Samuelsson 2013)

Nu har det gått ett antal år sedan den storskaliga satsningen på digitala verktyg påbörjades i Göteborgs kommunala skolor och det är intressant att se hur satsningen har kanaliserats, i synnerhet för engelsklärare på högstadiet. Det är intresseväckande att se om digitaliseringen har endast blivit ett substitut för böcker, eller om det digitala arbetet har tillfört något utöver den tidigare undervisningen.

En av slutsaterna som Grönlund (2014) kom fram till i Unos Uno undersökningen var ju att IT i skolan är ett förändringsprojekt där goda resultat kan nås beroende på hur man utvecklar pedagogiken och lärmiljön snarare än tillgången till teknik.

Syfte och frågeställningar

Samhällets förväntningar på elever som går ur grundskolan och in i arbetslivet har förändrats i takt med att digitaliseringen i samhället i övrigt har ökat.

Idag har den digitala undervisningen och arbetssättet blivit en del av skolans arbetsuppgifter och alla lärare bör integrera det digitala i sin undervisning.

Lärarnas kompetensutveckling är en organisatorisk fråga som måste beaktas och ses över på allvar med tanke på att all undervisning sakta men säkert övergår till att bli digitaliserat. Dessutom är det pedagogerna som ska rusta eleverna med kunskap inför morgondagens samhälle och behöver vara i fas med utvecklingen.

Syftet med uppsatsen har varit att undersöka hur digitaliseringen tillämpas i olika stadsdelar inom Göteborgs skolor och se hur lärares arbetssätt kan kopplas till litteratur och aktuell forskning inom ämnet. Jag har valt att titta på hur fem högstadielärare i engelska arbetar med digitaliseringen. Med digitala verktyg som medel har förutsättningarna för kunskapsinläring omformats. Ett övergripande mål med studien var att se hur lärare utvecklade sin undervisning.

Frågeställningar

För att komma fram till hur dessa fem engelsklärare på högstadiet anammar digitaliseringen i sin undervisning, har jag valt intervjun som metod. I intervjuerna har jag velat få fram svar till följande frågeställningar:

1. Hur ser engelskundervisningens digitala klassrum ut?
2. Hur använder sig lärare av digitalisering i engelskundervisningen?
3. Vilka effekter ser lärarna att digitaliseringen medför?

Litteraturgenomgång och teoriansknytning

Det är svårt att förneka betydelsen av hur dagens samhälle har förändrats med teknikens och digitaliseringens framfart. Filosofie doktorn i pedagogik Håkan Fleischer (2015) har tillsammans med läraren Helena Kvarnsell (2015) dragit paralleller med hur man kring tiden för den industriella revolutionen anpassade och ändrade skolans utformning för att gagna de rådande strukturer man ville framhäva i samhället så att samtidens elever skulle föra samhället framåt. Likaså menar de att dagens samhälle har utvecklats till ett kunskapssamhälle och därför måste man förändra de befintliga strukturerna i skolan så att de ligger i framkant med samhällsutvecklingen.

För att nå dåtidens mål med skolutvecklingen, ansågs det vara en självklarhet att nyttja dåtidens teknik för att eleverna skulle lyckas. Man försåg varje enskild elev med papper, penna och suddgummi och ansåg det vara en stor landvinning. På samma sätt är det med nyttjandet av dagens teknik. Det är lika rimligt att man förser eleverna och lärare med var sin dator, den så kallade en-till-en principen, för att ge dem de verktyg de behöver för att kunna hantera kommunikationssamhällets datorisering som ständigt finns omkring oss. (Fleischer & Kvarnsell, 2015). På samma sätt som papper, penna och sudd var gårdagens ovärderliga verktyg för att lyckas i skolan, behöver dagens elever tillgång till datorer, plattor, projektorer, smartboards, mobiler och allt annat därutöver som kan kopplas upp till internet.

Kenning (2007) poängterar att oavsett hur stor inverkan man anser IT ha på kommunikation, utbildning eller språkinläring, måste man inse vidden av möjligheterna och verktygen som det för med sig.

Man kan ju därför undra över vad som konkret faktiskt händer när man tilldelar elever och lärare datorer. Det är förstås jätte spännande i början med en sådan satsning, men hur länge håller känslan av "nyhetens behag" och vad händer sedan?

Grönlund, Andersson och Wiklund (2014) initierade en av de största svenska forskningsprojekten inom en-till-en digitaliseringen. Med hjälp av Högskolan Dalarna tillsammans med Örebro universitet och ett nätverk av kommuner, var syftet att ta reda på just vilka fördelar digitaliseringen förde med sig hos eleverna. Några positiva effekter av en-till-en satsningen blev tydliga. Studien, som går under namnet Unos uno (en dator per elev) visade att ett strukturerat digitalt arbetssätt kom fram till bl a annat att när pedagogerna fick ökade digitala kompetenser, förändrades deras arbetssätt och de utnyttjade teknikens möjligheter. Det kunde man se i arbetet med olika presentationsverktyg vid muntliga framställningar och att de sökte information på nätet med fokus på källkritik.

Det räcker inte att enbart förse våra elever med datorer från en tidig ålder och tro att de kommer att bli framgångsrika. Det krävs något mer. En kommun som vågade utmana sig själva och göra en kraftsamling på digitaliseringsområdet var Västerås. Flera aktörer bestående av både kommunpolitiker, lärare och tjänstemän gick samman med ambitionen att skapa den bästa möjliga

kommunala skolan. Bland annat beslöt de att alla elever från årskurs 6 till gymnasiet skulle få en bärbar dator. (Öberg, 2011)

Under satsningens gång, som gick ut på att alla elever ska klara skolan, märkte man inom Västeråsmodellen att även om man hade en stark skolledning som satsat på en-till-en konceptet, räckte inte enbart detta till för att få till stånd en förbättring. Lösningen kom när man förstod att förändringen handlade om att man genom ett tydligt ledarskap hade ett mål. Målet uppnådde man genom att kvalitetssäkra den digitala utvecklingen så den skulle inbegripas i den gemensamma visionen som flyttade fokus från att vara problembaserad till en strukturerad pedagogisk utveckling. (Öberg, 2011)

I en forskningsstudie av Agelii Genlott och Grönlund (2014) kommer man fram till liknande resultat, nämligen att det inte räcker med att ge en dator till eleverna och förvänta sig resultat. I studien undersökte man hur 503 elever i årskurs 3 presterade i de nationella proven i matematik och svenska. Man jämförde resultat i läskunnighet och matematik mellan tre grupper. Den ena gruppen var klasser som arbetat strukturerat med STL-metoden (skriva sig till lärande) där digitala verktyg använts och jämförde med klasser som arbetat traditionellt utan IT, samt klasser som arbetat med IT, men utan en strukturerad pedagogisk metod. Det visar sig att resultaten blir bättre om man digitaliserar på rätt sätt. Det blev en mätbar ökning i prestation hos de elever som i kombination med ett gott lärarstöd i form av en strukturerad metod, tillsammans med moderna verktyg, presterade bättre jämfört med de elever som arbetat utan strukturerad metod och de som inte alls haft IT i sin undervisning.

Nya möjligheter

Om vi tittar på hur vårt samhälle ser ut och fungerar idag, märker man lätt hur digitaliseringen har brett ut sig. Man använder webbtjänster i allt större grad när det kommer till filmer, böcker, tidningar och musik. Sociala medier har blivit en helt ny umgänges plattform samt möten via Skype och Hangout har brett ut sig. Rektorn och utbildningschefen Edward Jensinger (2016) menar på att internet är här för att stanna. För att kunna hänga med i den moderna samtiden är det även upp till skolan att förnya sitt tänkande när det gäller att utbilda elever för att passa in i det nya samhället som tar form och ge eleverna verktyg för att klara av de krav som ställs på dem när de ska ut i arbetslivet. Lärare måste både själva klura ut hur de i samspel med eleverna ska kunna hantera internet på ett bra sätt. Han menar att man som lärare måste inse att det är en del av vår samtid och digitaliseringen av skolan varken kan eller bör stoppas. Vidare menar Jensinger att de lärare som inte ger sina elever möjligheterna att använda digitalisering faktiskt även sätter kravet på skolans likvärdighet på spel genom ett sådant förhållningssätt och berövar eleverna den tidsenliga och nödvändiga utbildning de har rätt till.

Förutom att ha tillgång till gängse teknik med en dator per elev, måste man för att följa en positiv utvecklingslinje inom digitaliseringen även göra en storsatsning på att öka deras digitala kompetens (Fleischer & Kvarnsell, 2015).

Valet av vilka digitala verktyg som skolor införskaffar är både en lednings- och ekonomisk fråga som varje huvudman rör över. Det är därför rimligt att anta att digitala resurser på skolor kan se lite olika ut beroende på vilken kommun man bor i. Skolsystemet i Sverige har genomgått en kommunalisering under 1990-talet. Att skolan var centralstyrt innebar att staten bar ansvaret för att både upprätta olika läroplan med övergripande mål och tydliga riktlinjer. Dessutom var det staten som styrde över hur dessa skulle omsättas i praktiken ute i skolorna. I och med decentralisering behöll den svenska staten alltjämt ansvaret för skolverksamheten i fråga om styrdokument, mål och riktlinjer, men kommunerna fick nu ansvaret för genomförandet. (Riksdagsförvaltningen, 2012)

Det är kort och gott varje kommun som axlar ansvaret för att digitaliseringen av skolan verkställs och det är kommunerna som ser till att eleverna utvecklar nyckelkompetenser för att passa in i det samtida samhället där digital kompetens breder ut sig. Digitalisering får ur det perspektivet även en ekonomisk dimension, då det ska planeras in i kommunens budget hur mycket pengar läggs på IT-satsningar. En annan aspekt som måste tas i beräkningen när man digitaliserar skolan är att en central IT-avdelning inte kan ta över hela ansvaret utan att förankra digitaliseringen bland skolans pedagoger. IT handlar visserligen om teknik, men digitaliseringen av skolan är i allra högsta grad en pedagogisk fråga. (Jensinger, 2016)

Digitalisering och Styrdokument

Digital kompetens är en av åtta nyckelkompetenser som Europeiska Unionen tog fram 2006 som råd för ett livslångt lärande som alla medlemsländer borde sträva mot.

Det är alltså först och främst ett politiskt strävansmål att digitalisera skolan, ett centralstyrt mål som de svenska politikerna tar med sig från EU.

Utifrån dessa politiska direktiv kommer våra styrdokument för skolan i form av Lgr11, med ett uttalat syfte, centralt innehåll samt kunskapskrav som elever ska uppnå. I skolan klassas engelskan som ett av våra kärnämnen. Vi lever i ett globaliserat samhälle där engelskan som språk har fått ett starkare fäste i vardagen mycket på grund av sociala medier och det ökande användandet av internet, där det dominerande språket har blivit engelskan och fungerar som en motivationsfaktor att lära sig för att kunna delta på den globala webben.

”Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.” (Skolverket, 2011, s. 30)

Filosofen och psykologen Jean Piaget var anhängare till konstruktivismens syn på lärande och där förklarar man hur vissa motivationsfaktorer styr individens vilja att lära sig. Individen styr in sitt lärande på de områden som motiverar dennes inre behov av omvärlden. (Imsen, 2000)

Därför har engelskan fått sådan genomslagskraft i samhället då engelska influenser i form av musik, film och internetanvändande motiverar eleverna. Även fenomenet internet har fått en central roll i våra dagliga liv. Det är därför inte så konstigt att det även i läroplanens centrala innehåll står att elever på högstadiet ska bli varse om

”Olika sätt att söka, välja och värdera texter och talat språk på engelska från internet och andra medier.” (Skolveket, 2011, s. 33)

Det har blivit en global trend och tillgång att lära sig engelska då det ger ett större utbyte till kunskapsdomäner. Bland annat publiceras allt fler saker på nätet på engelska för att få internationell spridning. Att lära sig engelska har vuxit markant runt om i världen och genom nätet har man fått ökade möjligheter till kommunikation inte bara med det stora antalet engelsktalande personer, utan även folk som lärt sig engelska som ett främmande språk. (Kenning, 2007). Det blir tydligt att engelskan och digitaliseringen går lite hand i handske med varandra. Utmaningen för pedagoger blir att implementera det digitala lärandet i engelskundervisningen.

Digital kompetens

På det stora hela kan man säga att med införandet av digitala verktyg i skolan, kommer både elever och pedagoger att utveckla nya- och grundläggande färdigheter för att kunna hantera och manövrera mellan de olika verktygen. Denna nyvunna kunskap, eller kompetens är något man vill ta fasta på och utveckla inom både skola och samhälle i stort.

I Skolverkets (2009) redovisningsuppdrag där man redovisar uppdraget att bedöma verksamheters och huvudmäns utvecklingsbehov, avseende IT-användningen inom förskola, skola och vuxenutbildning samt förslag på insatser, står följande om digital kompetens:

“Säker och kritisk användning av informationssamhällets teknik i arbetslivet, på fritiden och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av grundläggande IKT-färdigheter, det vill säga användning av datorer för att hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information samt för att kommunicera och delta i samarbetsnätverk via Internet. (Skolverket, 2009, s. 6)

I en rapport från Skolverket (2013) gällande IT-kompetens och IT-användning bland elever i årskurs 7-9 förstärks resultatet i ovanstående studien då man även här fann att elever främst använder datorer för att “Söka information, skriva uppsatser/inlämningsuppgifter, göra presentationer t ex till en redovisning” (Skolverket, 2013, s. 72)

Just på grund av att digitaliseringen är en föränderlig process, utvecklas kraven för att anpassas till behoven. Senast 1 juli 2018 har regeringen kommit med diverse förtydliganden i styrdokumentet gällande digital kompetens. De nya ändringarna kan sammanfattas i följande punkter:

- Att stärka elevernas källkritiska förmåga
- Att eleverna ska kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik
- Att arbeta med digitala texter, medier och verktyg
- Att använda och förstå digitala system och tjänster
- Att utveckla en förståelse för digitaliseringens påverkan på individ och samhälle

(Regeringskansliet, 2018, s. 1)

Likvärdighet för elever

När man inom EU parlamentet tog fram vilka nyckelkompetenser den framtida EU-medborgaren behöver behärska för att kunna fungera och vara en tillgång för samhället, kom digital kompetens som den fjärde punkten. (EU-lagstiftningen, 2006)

I och med att elever lär sig behärska och använda diverse digitala verktyg, kommer deras kompetenser även medföra att de kan strukturera upp tillvägagångssättet de bedriver sitt kunskapssökande på. I takt med att allt flera delar av samhället anammar den digitala utvecklingen som en del av vardagen, är det även viktigt att skolan tidigt inser att man måste ge dagens ungdomar de verktyg som behövs för att de ska kunna konkurrera på den rådande arbetsmarknaden. Digital kompetens har omvandlats från att ha varit en merit, till att bli en förutsättning för att kunna få jobb idag. (Steinberg, 2013)

Från att politikerna har tagit sina beslut angående digitaliseringen, slussas frågan vidare till kommunerna som i sin tur delegerar frågan till de enskilda skolorna med sina huvudmän, och därefter hamnar det digitala lärandet på den enskilda lärarens bord. Man märker att det är många steg på vägen och inte helt lätt att hålla koll på att alla övergångar mellan politiker - kommun/förvaltning - skolledning/huvudman - pedagog - elev klaffar.

En kommun som försökt länka samman flera instanser i kedjan för att få digitaliseringen att lyckas är Västerås. Där tog man helt enkelt fram en gemensam strategi för hur implementeringen av digitalisering skulle bli likvärdig för alla elever och inte bero på om man hade turen att "...ha rätt föräldrar, bo i rätt kommun och hamna i rätt skola för att tillgodoses likvärdiga kunskaper." (Öberg, 2011, s. 19)

För att elever ska få en likvärdig utbildning, krävs nästan att man har ett centralt och tydligt mål med digitaliseringen och dessutom en plan för hur man når fram till prioriterade mål. Enligt Jensinger (2016), uppnår man inte likvärdighet inom skolans digitalisering per automatik genom att förse varje elev med en dator. Då är det endast den tekniska aspekten av digitaliseringen man lyckats med. Han menar snarare att man når framgång när man fokuserar på pedagogiken och metodiken som dessa nya verktyg kräver.

Enligt den översikt Utbildningsutskottet (2016) gjort, krävs alltså en form av kompetensutveckling på alla nivåer för att gagna elevernas digitala utveckling. Skolledare har som uppgift och ansvar att planera och styra upp effektiva satsningar gällande IT. Den digitala utvecklingen är ett område som ständigt förändras och det är viktigt att man i en ledarställning vet hur man ska satsa resurserna rätt. När det gäller pedagoger, behöver de fortbildning i hur man med hjälp av tekniken planerar och strukturerar arbetsuppgifter så att eleverna vet hur man använder tekniken på ett genomtänkt sätt. Datorn och liknande teknik är ju inte kompetenshöjande i sig själva.

Dessutom anser Jensinger (2016) att man måste ha ett fungerande samarbete inom kommunen för att hitta olika lösningar som är anpassade efter verksamheterna. Han föreslår att man kan använda sig av förstelärare som inom sina uppdrag kan både ha en roll som fortbildare inom digitaliseringen, men även se till att kvalitetssäkra den. Liknande tankar återfinns hos Fleischer och Kvarnsell (2015) som poängterar att man kan aldrig ta för givet att eleverna kan allt redan. Därför spelar den obligatoriska skolan en avgörande roll. Endast där kan man säkerställa att alla elever får en likvärdig utbildning och ges lika förutsättningar för framtiden.

Det är kanske en föreställning bland många av oss vuxna att dagens generation av elever har redan med sig digitala kompetenser när de börjar skolan då de så tidigt som barnsben introducerats för digitala verktyg som smarta mobiler, surfplattor och datorer. Fleischer och Kvarnsell (2015) menar att det är en rådande missuppfattning att ungdomar automatiskt har en hög nivå digital kompetens på grund av att de tillhör en generation som haft tillgång till digitala verktyg. Forskning som Samuelsson (2014) gjort, visar snarare att även om digitala verktyg har blivit mer frekventa lägre ner i åldrarna, finns det stora skillnader beroende på föräldrarnas utbildningsnivå kopplat till användningsområde av internet. Barn till högutbildade föräldrar använder till exempel internet för mer kreativa aktiviteter än barn till lågutbildade föräldrar.

En positiv effekt som digitalisering fört med sig i fråga om likvärdig utbildning, kan oväntat ha en koppling lärares behov av att diskutera det nya arbetssättet de står inför. Det har uppstått en sorts kultur att dela med sig av både lektionsplaneringar, bildspel och filmade föreläsningar bara man är uppkopplad på nätet. Det verkar finnas en vilja att ha insyn i varandras arbeten som i sin tur gör att allt fler kan hålla sig till en likvärdig måttstock och spara tid på att inte behöva göra allting från scratch varje gång. (Fleischer & Kvarnsell, 2015)

Förändrad lärarroll

Digitaliseringen berör ju inte bara elever. Även lärare måste hänga med i den virtuella utvecklingen om de ska hjälpa sina elever på vägen till en plats i det digitaliserade samhället.

För den enskilde eleven måste man sträva efter en ge alla elever i hela Sverige en likvärdig utbildning. Det vore för hemskt om ens möjligheter att klara sig handlar om slumpen och livets lotteri hur bra digitala kompetenser denne kommer att utveckla under sin skolgång.

Flera röster gör gällande att läroboken, som tidigare ansågs vara basen i undervisningen, tillhör numera en resurs bland många andra resurser sedan man fått tillgång till internet. Från lärobokens platta skisser har utvecklingen med datorn- och internets hjälp omvandlat många delar av undervisningen till mer konkreta, tredimensionella sinnesupplevelser med både ljud och bild. Den nya lärarrollen har omvandlats till att planera för lärande och samla på sig användbara och varierade länkar som presenteras för eleverna så att de sedan på egen hand kunna fördjupa sig i och ta sig vidare i kunskapssökandet. (Öberg, 2011)

Även i Skolinspektionens (2010) rapport poängteras det att en framgångsrik lärare inte bara har gedigna ämneskunskaper, utan även har en "...bred arsenal av metoder och verktyg att använda i sitt arbete". (Skolinspektionen, 2010, s. 7)

Enligt översikten av studier och forskning som Utbildningsutskottet (2016) tagit fram för att ge en bild av nutidsläget för digitaliseringen av skolan, framkommer det att dagens lärarroll är i behov av ett digitalt didaktiskt tänkande för att kunna lyckas med digitala verktyg. Det räcker alltså inte att förse eleverna med verktygen utan att ha ett pedagogiskt strukturellt tänkande på hur man ska använda dem. Nu är det mer fokus på lärandet i sig då man med digitaliserings hjälp har mer och mer frångått en summativ bedömningsform, där man gav feedback på ett färdigt arbete, till att redan i början av ett arbete ge respons, alltså en formativ bedömning som får eleven att utvecklas i en positiv riktning. Även Grönlund et al. (2014) menar att tekniken lett till fler möjligheter för elever att utvecklas. Kontakten mellan elev och lärare har ökat och fått en bättre kvalitet eftersom de med teknikens hjälp har varit mer tillgängliga. Fler kontakter mellan elever och lärare i anknytning till elevernas arbeten har gjort att kvaliteten på elevernas arbeten också har förbättrats. Ökad digital kompetens, enligt studien, ökar även elevernas förmågor och självförtroende.

Eldstad (2016) poängterar att viss forskning har kommit fram till att ungdomar har bättre anpassade förmågor att ta till sig och både införliva- och vidareutveckla digitala färdigheter än deras lärare. Det stödjer teorin om att lärarrollen har förändrats med implementeringen av digitaliseringen i undervisningen och bara tanken på detta är möjligt, borde vara motiverande för både elever och pedagoger. Enligt Hylén (2010) har digitaliseringen i skolan som syfte att rusta eleverna för att utveckla morgondagens samhälle. Ett samhälle som satsar på förmågan att utveckla och förnya. Skolan har då som uppgift att förse elever med grundläggande kunskaper och färdigheter i ett livslångt lärande som möjliggör deras förmåga, ofta tillsammans med andra, till att skapa något nytt.

Digitala utmaningar

Grönlund et al. (2014) fann i forskningsprojektet att tillsammans med dagens digitala verktyg kom även andra utmaningar i klassrummet som man måste vara medveten om och i sin lärarroll försöka stävja så långt det går. Genom att ha tillgång till nätet distraheras nämligen många elever av sina utökade möjligheter att surfa in på oändligt många sidor, som inte alls är skolrelaterade. För läraren

blir stressfaktorn hög om denne ständigt ska behöva ha koll på att eleverna i sina individuella arbeten jobbar med skoluppgifter och inte går in på sociala medier som ofta sker.

Även i Utbildningsutskottets (2016) senare rapport kvarstod störningsmomentet med elevers surfande på olika spelsidor och sociala medier vid individuellt arbete. Det finns alltså fortfarande disciplinära utmaningar för pedagogerna vid digitalt arbete och anses fortfarande vara en arbetsbelastning.

Dessa faktorer ställer inte bara högre krav på elever, utan trycket ökar på pedagogernas roll i implementerandet av digitala färdigheter som kommer att främja eleverna. Oavsett om- och i vilken grad digitaliseringen har kommit igång, är det fortfarande avgörande för elever att ha en mentor, en lärare, som kan välja klokt mellan vilka verktyg och metoder man ska använda sig av för att nå framgång i undervisningen. (Jensinger, 2017)

Läraren har fortfarande en nyckelroll i det digitala klassrummet eftersom läraren säkerställer att kvalitén på undervisningen uppnås och sporrar eleverna att utveckla självkänedom, empatiskt tänkande och ansvarstagande i internet djungeln. (Steinberg, 2013)

Teorier

I Åkerfeldts (2014) doktorsavhandling tydliggörs det alltmer att kunskaps materialet som läraren tidigare satt inne med och tillhandahöll, är nu tillgängligt för eleverna själva genom att söka egna lärvägar med digitala resurser. Läraren ska motivera eleverna att nå fram till kunskapen.

Den framträdande pedagogen Dewey (1997) är intressant i sammanhanget med hans konstruktivistiska inlärningsteori. Denna teori grundar sig på att man lär sig genom att aktivt delta i läroprocessen i en givande lärmiljö så att kunskapen konkretiseras och sätts i ett sammanhang. Eleven når alltså fram till kunskap genom att söka, eller konstruera sina egna lärvägar. Just den här formen av inlärningsprocess är anpassad och lämpad till digitala verktyg då de erfarenheter eleven inhämtar genom individanpassad problemlösning leder till en inre utveckling. Ur ett psykologiskt perspektiv stimuleras nämligen elevernas motivation att lära sig när de stöter på uppgifter som är nyanserade, där de har viss valmöjlighet, då svårighetsgraden inte är allt för stor och där uppgiften i viss mån är anpassad till elevernas kunskapsnivå och intresseområden. (Starkey, 2012).

När det gäller hur denna teori sammankopplas med språkinlärning och datorns roll i sammanhanget, har Computer Assisted Language Learning (CALL) haft en betydande roll enligt Bax (2003) där det skett en positiv progression på området alltsedan 1970-talet och framåt. Till en början användes datorn som ett allvetande verktyg med vilken eleven tränade på olika grammatiska, vokabulära och hörförståelseövningar samt quizzes. Kommunikationen med datorn var mycket begränsad och den visade endast att man svarat rätt eller fel. Denna form av CALL

anser Bax vara av en restriktiv form. Även om den kan anses vara restriktiv, fyller den fortfarande en mycket populär och användbar funktion i språkinlärningssyfte med repetition av olika grammatikövningar och glosinlärning i dagens språkklassrum. Från och med 1980 – talet och fram till idag har det skett en stor utveckling både vad gäller hur datorerna är konstruerade men även prestandan på datorernas mjukvara. Hur vi nu använder oss av CALL anser Bax (2003) vara av en öppen art. Med tillgång till internet, email funktioner samt andra kommunikativa framsteg, förändrades även synen på språkinlärning. Datorn började nu användas på ett sätt där man kunde interagera mer med datorn genom olika spel och sporadiskt få kontakt med andra elever.

Kopplat till ett sociokulturellt perspektiv, måste man se fördelarna med vad internet kan göra. Tillämpas tekniken på rätt sätt, kan man med stöd av internet se variationer av läroprocesser som blir möjliga, som inte texten kan. Eleven som sitter ensam vid sin dator, behöver inte alls känna sig isolerad då denne kan istället skapa helt andra sammanhang för sitt lärande genom virtuella gemenskaper, som påminner om fysiska. (Säljö, 2013)

Vygotsky (1978) forskade i hur sociala strukturer påverkar barns sociala kognitiva aktiviteter och kom fram till att kunskapsbildning formas genom en kombination av bådadera. När man lär sig ett främmande språk L2 bör man ha dessa läroprocesser i åtanke eftersom man vill interagera med det främmande språkets miljö och kultur. Appliceras man denna teori till hur man kan jobba interaktivt med datorns hjälp, ges utmärkta förutsättningar till att kommunicera, föra dialog och delta i communities online. (Lamy & Hampel, 2007)

Fleischer och Kvarnsell (2015) menar att med datorns hjälp kan man skapa nya forum för elever att uttrycka sig på. Läraren har här möjlighet att skapa diskussionsgrupper där alla får ett anonymt alias som ingen annan förutom läraren känner till. På så vis kan man bryta inrutade mönster i klassen. Genom att grupperar eleverna och ge dem chans att uttrycka sig fritt, utan begränsad talutrymme som kanske skulle skett utan datorn, ändras dynamiken i det fysiska klassrummet till att bli mer likvärdigt. På så vis bryts även fasta sociala mönster och eleverna utvecklar sin förmåga att kunna samarbeta på nya sätt.

Bax (2002) anser vidare att vi har en bit kvar att sträva mot när det gäller CALL. Han delar upp CALL i tre former; restriktiv/begränsad, öppen/kommunikativ och integrerad. Han anser att fullt utvecklad CALL sker först när datorn blir som en integrerad del av undervisningen och det blir normaliserat att kommunicera med andra studenter i språkutvecklingssyfte online.

Vygotsky (1978) präntade även uttrycket "*den proximala utvecklingszonen*" (ZPD). På den här nivån sker inlärning i samspel med andra. Enligt Vygotskij finns det en gräns för hur mycket man kan lära sig genom problemlösning på egen hand. Teorin går ut på att man däremot kan komma till en högre nivå av vidareutveckling om problemlösningen sker i samråd med en vuxen eller i samspel med andra mer begåvade kamrater. Man kan alltså lära sig mer i ett socialt sammanhang om man får en utmaning som är snäppet över ens egen förmåga.

I en integrerad form av CALL anser Deutschmann och Vu (2015) att elever kan uppnå ZPD inom språkinläring genom att de med hjälp av digitala verktyg integrerar med varandra där den ena gruppen agerar L1 talare i engelska och är den starkare gruppen eller mer kompetenta gruppen och agerar som utvecklingsfaktor för L2 gruppen. I studien redogörs hur grupperna på förhand har kommit överens om att diskutera kulturella frågor när de möts online. L1 gruppen talar flytande engelska och vill lära sig om sociokulturella strukturer i Sydamerika. L2 gruppen från Sydamerika studerar engelska och vill förbättra sina kommunikativa förmågor i ämnet. Deutschmann och Vu (2015) redogör för hur det hela konkret går till och visar hur en autentisk kommunikativ lärmiljö skapas. Styr man upp ett sådant samarbete, kan man både lyckas få till en språklig utveckling för L2, men även ett kulturellt utbyte för både L1 och L2.

Metod

Syftet med min undersökning var att få en tydligare bild av just hur och i vilken utsträckning undervisande engelsklärare på högstadieskolor i Göteborg konkret arbetar med digitalisering i klassrummet. För att få fram denna information funderade jag först på en kvantitativ undersökning i form av en enkät med tillhörande frågor av olika art. En skriftlig enkät skulle man kunna mejla ut och få in många fler svar utan att det skulle vara särskilt tidskrävande för min del. För att ta reda på hur det digitala klassrummet för engelskundervisning ser ut, var tanken att man kunde göra en tabell med t ex dator/laptop, Ipad, projektor, smartboard och mobiltelefon där respondenten kryssar i vilka digitala verktyg som används.

När jag funderade vidare på hur jag skulle kunna få fram svar på mina andra forskningsfrågor, märkte jag att jag måste ställa väldigt öppna frågor. Jag ville ju få reda på a) hur b) i vilken utsträckning och c) till vad digitaliseringen används. Att skicka ut ett ostrukturerat frågeformulär där respondenterna själva kunde komma till uttryck och ha god tid på sig att utveckla sina svar verkade först positivt, men nackdelen är att svaren man får in kan sakna djup och vara intetsägande. För att få intressanta svar måste dessutom respondenterna vara motiverade och vana att uttrycka sig skriftligt. (Stukat, 2014)

Om inte respondenterna är tillräckligt motiverade är det inte heller säkert hur många enkätsvar skulle mejlas tillbaka till mig i tid. En lämpligare metod som bättre tjänade studiens syften, var istället att utföra ett mellanting av strukturerade och ostrukturerade fältintervjuer.

Syftet med intervjuerna var att få en persons syn på sin verklighet och man vill därför att personen ska berätta så mycket som möjligt utan att ledas av intervjuaren. (Stukat, 2014)

Jag utgick från en intervjuguide som finns som bilaga 1 längst bak i uppsatsen och i den finns exempel på både strukturerade- och ostrukturerade frågor. Exempel på en direkt strukturerad fråga gällde exempelvis vilka digitala verktyg används i engelskundervisningen. För att ta reda på den andra frågeställning gällande hur lärare använder sig av digitalisering i engelskundervisningen,

ställde jag frågor om respondenternas personliga uppfattning av digitalisering i stort, vad de ansåg ingår i begreppet digital kompetens, hur- och om deras lektionsplaneringar har förändrats med införandet av digitala verktyg och om de fick någon fortbildning eller kompetensutbildning inom digitalisering.

För att få svar på min tredje frågeställning som handlar om effekterna lärarna ser att digitaliseringen medför ställde jag olika öppna frågor om t ex vilka fördelar kontra nackdelar det finns med att arbeta digitalt och hur lärarrollen har förändrats. Hur elevernas inställning och motivation påverkas beroende på vad de arbetar med.

Som en förberedelse inför intervjuerna, mejlade jag först över frågorna jag ville ställa respondenterna, för att ge dem en chans att fundera lite över syftet med min intervju. I mejlet informerade jag även om att det ingick i en undersökning för mitt examensarbete och att jag ville spela in intervjun men att deras namn skulle avkodas och inspelningen skulle raderas när arbetet var färdigt.

Fyra av intervjuerna genomfördes på respondenternas skolor i avskilda rum. Enligt Trost (2014) är det viktigt i en intervju att respondenten känner sig trygg när den görs och eftersom respondenterna är schyssta och ställer upp på intervju, kan man låta respondenten bestämma plats. Jag valde att komma ut till dem på deras arbetsplatser, både för att det var deras hemmaplan och de skulle känna sig avslappnade och trygga i miljön, men det var också enklast att få dem att ställa upp och prata om jobbet, när de ändå befann sig där. Eftersom jag personligen inte kände till några av respondenterna sedan tidigare, gav det också en slags trovärdighet att träffa dem ute på deras arbetsplatser och säkra mig om att de verkligen arbetade där. En av respondenterna träffade jag i A-huset på Göteborgs Universitet där jag genomförde intervjun. Det var en bekant som läser till specialpedagog som rekommenderade kurskamraten. Det fanns ingen anledning att tvivla på dennes behörighet som lärare, eftersom ett av kriterierna för att komma in på specialpedagog kursen, är att man är verksam lärare.

Alla fem intervjuer spelades in på min mobiltelefon. Ljudkvalitén var av varierande art. En av intervjuerna ägde nämligen rum intill en flitigt använd korridor. En del av intervjun sammanföll med elevernas rast och trots att rummet var avgränsat från korridoren, skapade elevernas röster ett brus som gjorde det en aning ansträngande att lyssna till efteråt. Det gick att höra vad som sades i intervjun, men man fick lyssna flera gånger. Resterande fyra intervjuer var av bra kvalitet och alla intervjuer transkriberades i sin helhet.

”...analyserar man sina kvalitativa intervjuer genom att läsa igenom det man skrivit ut och genom att fundera över vad man såg och hörde under intervjuens gång. Då får man fram en del tankegångar som kan vara intressanta...” (Trost 2014, s. 147)

En annan möjlig metod som övervägdes för studien var klassrumsobservationer. Egentligen var de tänkta som ett komplement. Att följa upp intervjuerna med klassrumsobservationer för att få en tydligare verklighetsbild av hur undervisningen konkret går till. “Observationer är mer

fördelaktiga än kvalitativa intervjuer och enkäter eftersom man som observatör registrerar, ser, hör och samlar på sig information utan något mellanled.” (Stukat, 2011, s. 55) En observation kan även vara mer fördelaktig i det hänseende att den är mer sanningsenlig än en intervju eller enkät. Här går det inte att förvränga sanningen eftersom man konkret får en inblick i hur verkligheten ser ut. Inför observationerna skulle man kunna upprätta en tabell för att kunna registrera varje tillfälle ett digitalt hjälpmedel användes inom de fyra förmågorna skriva, läsa, tala och lyssna. Tidsintervallerna för hur länge aktiviteterna pågår skulle antecknas och sammanställas för att likna frekvenstabellen som Stukat (2011) har på s.81.

En av nackdelarna med observationerna, förutom att det skulle vara väldigt tidskrävande att sitta med på alla lektioner som krävs för att utföra dem, var osäkerheten om respondenterna ville ställa upp på att bli observerade av en främmande person och eftersom jag inte heller visste i vilken utsträckning de arbetade med digitalisering och hur deras lektioner var strukturerade, övergavs denna undersökningsmetod.

Beskrivning av undersökningsgrupp

I takt med att skolan, enligt centralstyrda direktiv, alltigenom övergår till att digitaliseras, kan man anta att processen och tillvägagångssättet kommer att se lite olika ut i Sveriges kommuner beroende på diverse faktorer. Fokus har riktats på Göteborg, eftersom det är min hemkommun och det är här jag bor och är verksam. Studien har försökt synliggöra om det kan finnas en geografisk faktor som kan orsaka skillnad i likvärdigheten med digitaliseringsarbetet inom de olika stadsdelarna. Av den anledning har jag intervjuat lärare som arbetar på ganska olika geografiska håll inom staden.

En annan faktor som jag hade möjlighet att styra i mitt val av skolor och som kunde ha betydelse för synen på en likvärdig utbildning, är möjliga skillnader i digitaliseringsarbetet på en kommunal skola gentemot en fristående skola. I min undersökningsgrupp är den ena en kommunal skola och de resterande fristående skolor. Friskolorna har olika huvudmän och har alltså ingen koppling till varandra.

Att generellt undersöka hur implementeringen av digitaliseringen ser ut på skolorna är ett alldeles för brett område. Beroende på vilket ämne det handlar om och vilka kunskapskrav är knutna till digitalisering inom ämnet, kan skillnaderna vara alldeles för stora. Gäller det t ex ett praktiskt ämne som bild och musik, eller ett mer teoretiskt ämne som exempelvis matematik, blir jämförelserna dem emellan inte så tillförlitliga. För att smälta av undersökningsområdet valde jag att undersöka ämnet engelska och kopplingen till det digitala arbetet som sker specifikt inom engelskundervisningen.

Ytterligare en faktor jag behövde ta hänsyn till i studien, var vilken årskurs lärarna undervisade i. Eftersom eleverna har nio år på sig att utveckla sina färdigheter innan de går vidare till gymnasiet,

kände jag att det borde ändå vara på högstadiet som man ser frukterna av satsningarna med digitala verktyg. Av den anledning har undersökningen avgränsats till att synliggöra hur just högstadielärare i engelska arbetar digitalt inom ämnet och vilka synliga effekter de märker av i arbetet.

Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

När det kommer till tillförlitligheten i studien har jag inte haft för avsikt att varken mäta eller jämföra variabler med varandra, utan utgångspunkten har snarare varit att synliggöra just hur fenomenet digitalisering implementeras av lärare i klassrummet när man undervisar i engelska på högstadiet. Eftersom jag intervjuade alla lärare utom en på sina arbetsplatser utgår jag från att de faktiskt arbetar som lärare och tiden för intervjun hade med någon lucka i deras arbetsscheman att göra.

L4 som jag stämde träff med på Göteborgs Universitet och intervjuade där, var som jag nämnde här ovan av bekvämlighet då det var lättare för mig att tajma. L4 läser till specialpedagog och för att komma in på kursen krävs att man är anställd som lärare så jag ifrågasätter inte dennes behörighet som lärare. När det gäller respondenternas svar, har jag ingen anledning att tro att de är annat än sanningsenliga då frågorna var aldrig av någon anklagande eller hotfull art. Dessutom hade jag i förväg sagt att de skulle förbli anonyma. Möjligtvis kan det vara så att någon tappade tråden i sina svar och kan ha glömt att inkludera något moment de arbetar med. Man skulle förstås kunna testa studiens reliabilitet genom att en annan person försågs med samma intervjuguide och intervjuade om lärarna. Då skulle det kanske komma fram ytterligare detaljer som respondenten inte tänkt på vid första intervjun, men som de i efterhand tänkt på. Ett annat utfall kan vara att dynamiken mellan intervjuaren och respondenten kan vara sämre än vid första intervjun och av den anledning utvecklar inte respondenten sina svar lika utförligt, eller att man bara blir nervös inför att man intervjuas och glömmet bort sig.

Att intervju elever i engelska klasser på högstadiet för att få veta hur de upplever det digitala arbetet under lektionerna skulle också kunna fungera som reliabilitetssäkrande, men inte lika lätt att genomföra då man måste ha intyg från vårdnadshavare som godkänner att eleverna deltar i en sådan undersökning.

Angående studiens validitet är det inte relevant att ifrågasätta vad eller hur något mäts eftersom studien återigen handlar om på vilket sätt något utförs. Däremot skulle man i en liknande studie kunna koppla frekvensen av hur mycket man arbetar digitalt i engelskan till variabler kopplade till läraren som inkluderar vilken kompetens eller fortbildning läraren fått i digitalisering. Om inte läraren exempelvis själv vet hur man redigerar en film, kommer denne sannolikt inte att undervisa eleverna i det momentet heller.

En svaghet i min studie handlar om dess generaliserbarhet. De resultat jag sammanställt beskriver endast hur fem lärare använder sig av digitalisering inom engelska på fyra olika högstadieskolor och är inte representativt för hur arbetet inom hela kommunen ser ut. Därutöver måste betonas att

studien är en nulägesbeskrivning för ht-2018 och hur intressant den än må vara för oss i dagsläget, är det bara att inse att om man gjorde om samma studie, på samma skolor, efter exempelvis två år, skulle man inte få samma resultat. Om samhällsutvecklingen fortsätter i samma takt som hittills beträffande ny teknik och digitala förändringar och om de digitala satsningar inom skolan fortsätter, är ju förhoppningen att man ska ha nått längre i implementeringen av det digitala arbetet i engelskundervisningen än idag. Då skulle istället denna studie kunna ha betydelse för någon som är intresserad av att jämföra hur progressionen sett ut ur ett historiskt perspektiv.

Etiska principer

Alla respondenter ställde upp frivilligt på intervjuerna. Två av respondenterna kände jag sedan innan. Två stycken kom jag i kontakt med via rekommendation från rektorn på en av skolorna och en respondent läser till specialpedagog med en bekant till mig som förmedlade kontakten.

Innan de intervjuades, fick de intervjufrågorna mailade till sig på förhand och även lite förhandsinformation om vem jag är och i vilket syfte jag ville träffa dem. Jag berättade att jag skriver mitt examensarbete och vad studien hade för syfte och hur deras intervju var viktig för studien. I förhandsinformationen talade jag även om att jag skulle spela in intervjun med dem och att den senare skulle raderas när examensarbetet väl blev klart. Angående deras anonymitet förklarade jag att deras namn skulle avkodas. När jag skriver om lärarna har de fått benämningen L1, L2, L3, L4 och L5. Trost (2014) påpekar att anonymitet är viktigt vid intervjustudier. Ingen ska kunna veta namnet på respondenten och inte heller kunna känna igen skolan vid namn.

Innan intervjuens start presenterade jag mig och upprepade samma information som jag tidigare skickat per mail och frågade om de undrade över något. Vid intervjuens slut ställde jag även frågan om de hade något övrigt att tillägga för att ge dem chans att ge uttryck för eventuella frågeställningar som uppstått under intervjuens gång.

Resultat och bearbetning

För att undersöka hur lärare på högstadiet inom Göteborgs kommun arbetar med digitalisering i ämnet engelska, valde jag att intervjua fem lärare från geografiskt spridda områden inom kommunen. Av dessa fem, är det två lärare som är verksamma på samma skola och jag tyckte det kunde vara intressant att se om det fanns olikheter i hur de jobbar. Av de fyra skolorna lärarna var verksamma på ingick en kommunal skola och tre fristående skolor.

Av etiska skäl har jag avkodat lärarnas namn och ersatt dem med beteckningen L1-L5. Av samma anonymitets princip har jag även valt att inte nämna skolorna vid namn.

Alla intervjuer spelades in och transkriberades därefter. Pedagogernas svar har använts för att svara på följande frågeställningar:

1. Hur ser engelskundervisningens digitala klassrum ut?
2. Hur använder sig lärare av digitalisering i engelskundervisningen?
3. Vilka effekter ser lärarna att digitaliseringen medför?

Nedan följer en sammanställning av lärarnas svar. Jag har utgått från studiens forskningsfrågor och sammanfattat vilka likheter kontra olikheter som förekommit inom samma fråga.

Hur ser engelskundervisningens digitala klassrum ut?

Digitala verktyg	L1	L2	L3	L4	L5
Datorer/Ipads 1-1	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Projektor	Ja	Ja	Ja + skärm	Ja	Ja
Smartboard	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja
Digitala läromedel	Ja, Wings	Ja, Wings	Ja, Wings	Ja, Schoolido	Ja, Gleerups

Sammanfattning

Alla elever jobbar enligt en-till-en principen med antingen datorer eller Ipads. På skolorna där L3 och L4 jobbar, har man övergått till datorer utan hårddisk så att all information sparas på skolornas nätverk. Åtgärden motverkar elevernas möjligheten att ladda ner och spela spel under skoltid. På skolan L2 arbetar, har man blockerat vissa hemsidor för att undvika spel på skoltid. Alla skolor är utrustade med projektorer i klassrummen och L5:s skola och L2:s skola har även smartboards och skolan där L3 jobbar är utrustad med skärmar. Skolorna där L4 och L5 är anställda, har köpt in digitala läromedel. På L5:s skola har man dessutom helt övergått till ett digitalt läromedel och slopat användandet av böcker i pappersform.

Skolan L3 undervisar på använder sig av en digital portal där både elever och vårdnadshavare kan logga in och hitta scheman och information om skolan. På L5:s skola använder man sig av en app för kommunikation mellan elever och lärare samt elever sinsemellan.

Hur använder sig lärare av digitalisering i engelskundervisningen?

Sammanfattning

Fyra av fem lärare använder sig av ett digitalt basläromedel i undervisningen. Tre av dessa, L1, L2 och L3 använder Wings som består av en bok med tillhörande digitala appar, medan en lärare L5 använder Gleeurups, som är en onlinebok. Alla lärare förutom L5 använder sig av digitala läxförhör, prov och skrivningar.

Endast två lärare L2 och L3 uttrycker att eleverna arbetar i grupp med digitala verktyg. Lärarna L3 och L4 använder båda *Google classroom* som är en slags lärportal där inlämningar, uppgifter, instruktioner, länkar, videon, powerpoint mm läggs upp. Att skriva, bearbeta och jobba med texter digitalt berättar alla fem lärare att de gör.

Framträdande för L2 är att denne samlat på sig länkar till olika sidor på nätet som kan ge extra träning för eleverna i läsförståelse, hörförståelse och grammatik, men även L3 och L5 rekommendera appar till sina elever vid sidan av bas läromedlet.

Utmärkande för L1 är att powerpoint används vid presentationer.

L2 arbetar även med podcast, samt ämnesöverskridande med bildläraren då eleverna samarbetar i grupp kring olika multimediala projekt, däribland bildpresentationer, bildredigering och nyhetssändningar.

L3 belyser vilka möjligheter det finns att ge feedback och arbeta formativt med den nya tekniken och hur en elev fördjupade sig i ett område och visade sedan L3 hur man kan använda appen, som nu hela klassen har tillgång till.

Vilka effekter ser lärarna att digitaliseringen medför?

Sammanfattning av positiva effekter

Eleverna känner sig motiverade att arbeta digitalt vid datorn och tycker det är roligt att vara på internet. Det anser alla lärare i studien förutom L5 där detta inte nämndes, men så har eleverna på den skolan inte heller någon större valmöjlighet, eftersom de helt övergått till att arbeta digitalt.

L2, L3 och L5 ansåg det mycket positivt att det finns appar med uppläsning av texter då det främjar och underlättar för dyslektiker.

Både L3 och L5 menade att funktionen med vilken de kan se hur eleverna arbetar i realtid hjälper läraren få bättre koll på elevernas nivå av aktivitet i klassrummet.

L2 såg att effekterna vid grupparbete, speciellt inom multimedia, förbättrade elevernas samarbetsförmåga. Eftersom det alltid finns någon som kan lite mer än de andra, lärde de sig av varandra. L2 framhöll att eleverna fick förbättrade resultat med det nya arbetssättet. Eleverna stör varandra mindre och är mer fokuserade. De blir trygga i att använda datorer och när L2 visar dem hur man exempelvis redigerar, brukar eleverna först lära sig, för att sedan vidareutveckla momentet.

L3 har funnit att användandet av digitala verktyg bidrar positivt till det kollegiala lärandet eftersom man delar med sig av planeringar och digitalt material, vilket i sin tur bidrar till elevernas likvärdiga utbildning. L3 menar också att en digital portal underlättar för vårdnadshavare att ha bättre koll på vad deras barn gör i skolan och gör det smidigare att kontakta och få tag på personal.

L4 ser att internet har en positiv effekt på elevernas kommunikativa förmågor i engelska samt att datorn ger många fler tekniska möjligheter att arbeta med.

Sammanfattning av negativa effekter

Alla intervjuade lärare höll med om att det digitala arbetet hade negativa effekter, men deras synpunkter varierade om just vad dessa var. Tre lärare, L3, L4 och L5 upplever att tekniska problem, som trots allt uppstår, måste läraren lösa och L3 menar att man måste ha en dubbel lektionsplanering utifall att nätverket ligger nere.

Två lärare, L2 och L3 nämnde att elever utvecklar en fruktansvärt dålig handstil av att arbeta för mycket digitalt. Både L3 och L5 anser att tillgängligheten till internet både distraherar eleverna från att göra sina uppgifter och försvårar för läraren att upptäcka om eleven gör något annat än vad lektionen är ämnad för. L5 menar också att detta kommer att leda till att studieresultaten kommer att sjunka om man inte kan få eleverna att inse att de måste ta ett eget ansvar för sitt lärande.

L1, L2 och L4 tar upp tidsperspektivet som problematiskt. L1 menar att man måste sitta med varje elev för att säkerställa att de har förstått vad uppgiften går ut på. L2 tycker att de digitala lektionsplaneringarna är utmattande då pedagogen måste själv behärska kompetenserna som behövs vid t ex bildredigering och filmredigering innan man lär ut det till eleverna. L4 tycker att alla förutsättningar finns för att dra igång olika digitala projekt, men att man inte har tid till det. Nedan följer de åsikter som inte var gemensamma med andra respondenter.

L1 anser att en effekt av digitalisering är att eleverna rör sig mindre fysiskt och har blivit latare. L2 bedömer att eleverna ger sken av att ha mycket kompetens när det gäller datorer, men de har bara digitalkompetens att spela online spel.

L3 vill varna för nätmobbning och påpekar att man måste vara uppmärksam på det. En annan effekt av digitaliseringen är att elever plagierar information från nätet och skriver rakt av istället för att använda egna ord.

L4 uttrycker att eleverna blir slarvigare på något sätt och menar att när de söker på nätet blir det en stor mängd texter de läser, men nackdelen blir att de inte får något djup i det de läser. Vidare menar L4 att man inte jobbar så fördjupat då man lägger så mycket tid åt källsökning på datorn.

L5 tycker att med de digitala verktygens framfart blir det svårare att motivera eleverna att läsa fysiska böcker och förmå dem att göra bokrecensioner och bokanalyser då dessa känns omoderna.

Diskussion och slutsatser

Min studie har delvis velat problematisera hur implementeringen av digitala verktyg skett i utvalda skolor inom Göteborgs Stad och delvis problematisera arbetssättet kopplat till dessa verktyg inom ämnet engelska. Jag har velat ta reda på svaren till mina tre frågeställningar.

1. Hur ser engelskundervisningens digitala klassrum ut?
2. Hur använder sig lärare av digitalisering i engelskundervisningen?
3. Vilka effekter ser lärarna att digitaliseringen medför?

Genom att intervjua fem stycken verksamma lärare inom Göteborgs Stad, är jag på det klara med att jag inte får en helhetsbild utan endast ett axplock av arbetssätt, som inte nödvändigtvis är representativt för alla skolor i Göteborg. I detta avsnitt kommer jag att diskutera hur de fem intervjuade lärares arbetssätt förhåller sig till tidigare forskning och litteratur inom ämnet digitalisering.

Från litteraturen fick jag även ett nytt perspektiv på hur man kan arbeta med digitala verktyg inom språkinläring och kommunikation. Tyvärr märkte jag inte av detta arbetssätt hos mina respondenter, men anser det vara ett intressant ämne för vidare forskning. Detta belyser jag i sista stycket.

Digitala satsningar

Min första frågeställning handlade om hur dagens digitala klassrum för engelskundervisning är utformade. En avgörande faktor som belyses i litteraturgenomgången som en förutsättning för en likvärdig utbildning i digitala sammanhang är enligt Jensinger (2016), Fleischer och Kvarnsell (2015) och Grönlund et al. (2014) att alla elever har tillgång till varsin dator. I min studie framkom det att en en-till-en satsning hade i nuläget genomförts på samtliga fem respondenters skolor.

Resultaten tyder på en medveten satsning, inte bara på datorer, utan även projektorer och i vissa fall smartboards som ett komplement till de digitala verktygen. Ett led i att säkerställa

likvärdigheten för elevers förutsättningar pågår då både fristående skolor i olika stadsdelar och den kommunala skolan har avsatt medel för detta ändamål.

Det pedagogiska arbetet

När det kommer till min andra frågeställning om hur man arbetar med digitalisering i engelskundervisningen, är det så att alla fem lärare implementerar ett digitalt arbetssätt i undervisningen, men vissa verkar arbeta mer strukturerat än andra. Jag tyckte det skulle vara intressant att jämföra svaren från två lärare på samma skola och det visade sig att de inte hade just samma strukturerat arbetssätt, men det kan ha att göra med arbetslivserfarenhet, då den ena bara hade jobbat där ett år och den andra mer strukturerade pedagogen hade undervisat i fjorton år. En annan faktor kan vara att det kollegiala samarbetet inte hade slagit rot i så stor utsträckning där än.

I läroplanens centrala innehåll för högstadiet står det att eleverna ska "...söka, välja och värdera texter och talat språk på engelska från internet och andra medier." (Skolverket, 2011, s. 33). Alla fem respondenter jag intervjuat ger exempel på att de i sitt arbete håller sig till dessa direktiv. I intervjuerna kom det fram att L1 uppmanar sina elever att skriva texter och läsa texter med hjälp av datorn, för L2:s elever används datorn att söka information och använda olika slag av media, L3 tittar på olika dokumentärer på engelska med eleverna, L4:s elever har det som verktyg för ordbehandling och sökning och även L5:s elever läser texter och söker svar med datorns hjälp.

Härnäst kommer jag att koppla samman resultaten från mina respondenter till tidigare forskning och litteraturgenomgång för att ge en klarare bild av just hur digitaliseringsarbetet i engelskundervisningen ser ut.

I Skolinspektionens rapport (2010) belyses hur man med digitaliseringen frångår den summativa arbetsformen till förmån för en formativ bedömningsform som utvecklar kvalitén på elevers textproduktion. I forskningsprojektet av Grönlund et al. (2014), såg man att kvalitén på elevernas arbeten förbättrades i korrelation till flera kontakter mellan elev och lärare.

Detta stärks av intervjun med L3. Där framkom det att L3 arbetar med *Google classroom* och där finns en funktion som möjliggör att man kommenterar eller ger förslag på ändringar i texten. L3 tycker själv att denna formativa feedback hjälper eleverna att förbättra sina texter.

I litteraturen finner man flera röster som påpekar att lärarrollen har förändrats i och med internetanvändandet. Jensinger (2016) bedömer det vara avgörande för pedagogen att välja klokt mellan vilka verktyg och metoder man ska använda för att nå framgång i undervisningen.

Steinberg (2013) hävdar att läraren har en nyckelroll i klassrummet för att säkerställa kvalitén och ett ansvarstagande att lotsa eleverna rätt i internet djungeln.

Öberg (2011) ser att det tillkommit en ny lärarroll som går ut på att samla på sig användbara och varierade länkar så att eleverna på egen hand kan fördjupa sig och ta sig vidare.

Skolinspektionen (2010) menar att en lärare ska ha gedigna ämneskunskaper samt en bredd när det kommer till hur man når målen och med vilka verktyg.

Att lära sig ett främmande språk handlar mycket om att stärka olika förmågor. Framträdande i intervjun med L2 är att denne samlat på sig länkar till olika sidor på nätet och kategoriserat dem under olika förmågor i engelska så eleverna själva kan träna på egen hand. Utgångspunkten för L2 har varit att koppla de olika förmågorna till vad man kan hitta på nätet för att bredda elevernas möjligheter att hitta egna sätt att utveckla sitt lärande. Även L3 och L5 har hittat appar för eleverna vid sidan av läromedlen som ett komplement i undervisningen. Det var bland annat appar som hjälper eleverna träna på glosor eller grammatiska övningar i form av spel. Denna konstruktivistiska inlärningsteori som Dewey (1997) förespråkade med hjälp av CALL är alltså något som fortfarande är gångbart idag och fyller en funktion för elevernas språkinlärning.

“Dom kan göra så att dom kan skriva orden själva. Dom kan gör olika spel med orden som *hänga gubben o bilspelet* då är det en bil som kör o så ska dom välja vilken körbana är rätt ord, annars så krockar den. Om du väljer fel så krockar dom. Man kan göra de fort o långsamt o sånt där...den e super bra!” (L3)

Som stöd för dyslektiker har både L2, L3 och L5 hittat appar med textuppläsning som underlättar för många elever med lässvårigheter.

I min studie framkom det att både L2 och L3 genomför grupparbeten med hjälp av digitala verktyg. Där L3 undervisar är det oftast gemensamma texter på engelska man skriver i grupp. Detta kan kopplas till Vygotskys (1978) teori om att inlärning sker i samspel med andra och att man kan vidareutvecklas när man löser problem tillsammans med andra, mer begåvade kamrater.

L2 jobbar även på ett annat sätt med grupparbeten. Förutom texter, kan arbetssättet kopplas bättre till det psykologiska perspektiv som Starkey (2012) åskådliggör om hur elevernas motivation stimuleras av att de får utmaningar av varierad art där de har viss valmöjlighet och där uppgifterna ligger i deras intresseområde på en nivå som inte är alltför svår. L2 berättade i intervjun att eleverna får göra podcast, nyhetssändning, film- och bildredigering i grupp på engelska. L2 såg effekterna av förbättrad samarbetsförmåga i detta arbetssätt och menar att det alltid finns någon inom gruppen som kan lite mer än de andra, vilket gör att de lär de sig av varandra.

Eldstad (2016) tar upp en intressant dimension av hur det digitala lärandet kan förbättras. Eldstad uppmärksammar teorin om att ungdomar är bättre anpassade att vidareutveckla digitala färdigheter än deras lärare. L2 förstärker detta påstående genom ett konkret exempel angående multimedia och hur eleverna tog uppgiften till en annan nivå än hen själv kunde åstadkomma. Först lärde sig L2 momentet, därefter undervisade L2 eleverna i hur de skulle redigerar mm. När de väl hade fått grepp om ramverket, vidareutvecklade de det till något mycket bättre än vad L2 hade producerat.

“Dom är mycket duktigare än vad jag är när det gäller ibland redigering o allt annat, så man, man visar dom men dom har ju mycket bättre grejer.” (L2)

Ett liknande exempel berättade även L3 om, som kan kopplas till det Åkerfeldt (2014) säger om att elever når fram till kunskaps materialet genom att söka egna lärvägar med digitala resurser.

När *Google chrome* introducerades för eleverna, fick de lära sig en del funktioner som L3 tyckte var nyttiga att kunna i arbetet med textbearbetning. Dagen efter kom en elev och visade L3 appen *Synonym* som var ett tillägg denne upptäckte och som sedan hela klassen drog nytta av.

Digitaliseringens effekter

Min tredje frågeställning handlade om vilka effekter lärare ser att digitaliseringen medför. Ett fördjupat kollegialt lärande har uppstått i takt med att fler lärare jobbar digitalt. Man delar med sig av erfarenheter och slipper uppfinna allt från scratch. Fleischer och Kvarnsell (2015) beskriver det som en kultur som uppstått i samband med digitaliseringen där kollegor har insyn i varandras arbeten som t ex planeringar, bildspel och inlästa föreläsningar. Detta bekräftas av L3:s svar om vilka positiva effekter digitaliseringen har. L3 sambedömer med andra kollegor och delar med sig allt digitalt material på ett forum genom en app kopplat till *Team drive*.
“O då kan vi lägga upp allt digitalt material vi har o hjälpa varandra.” (L3)

Elevers digitala kompetenser är svåra att bedöma och oftast ger de sken av att de kan mycket mer än vad de egentligen gör. Samuelsson (2014) menar att digitala verktyg har blivit mer frekventa lägre ner i åldrarna, men stora skillnader finns beroende på föräldrarnas utbildningsnivå kopplat till användningsområde av internet. Fleischer och Kvarnsell (2015) fann att en rådande missuppfattning är att ungdomar automatiskt har en hög nivå digital kompetens p g a att de tillhör en generation som haft tillgång till digitala verktyg.

L2 upptäckte att eleverna på skolan endast ger sken av att ha mycket kompetens när det gäller datorer, men att de egentligen bara har kompetens att spela.

“Man tror att eleverna har mycket kompetens när det gäller datorer o så o de har dom inte. Dom har kompetens att spela o så.” (L2)

L3 upptäckte att eleverna inte kunde skicka mejl. Deras kompetenser låg inom fältet för spel och sociala medier, men hur man skriver ett mejl och ändrar typsnitt och storlek hade de inte kompetens i.

Enligt olika studier påvisar arbetet med digitalisering även några disciplinära utmaningar för lärare. Grönlund et al. (2014) menar att tillgången till internet gör att många elever distraheras att gå in på andra sidor istället för att arbeta med sina skoluppgifter. Att läraren inte har kontroll över att eleverna arbetar med avsedda skoluppgifter upplever lärare vara stressande. “Dom blir distraherade. För hela internet finns ju i deras fingertoppar där.” (L3)

Även Utbildningsutskottet (2016) bekräftar denna arbetsbelastning för lärare då det fortfarande är ett störningsmoment med elever som surfar på olika spelsidor och sociala medier vid individuellt arbete. Både L3 och L5 anser att tillgängligheten till internet både distraherar eleverna från att göra sina uppgifter och försvårar för läraren att upptäcka om eleven gör något

annat än vad lektionen är ämnad för och L5 menar att detta kommer att leda till att studieresultaten går neråt.

Elevers dåliga handstil var en negativ effekt två av lärarna, L2 och L4 ansåg orsakas av digitaliseringen. De menar att eleverna glömmer hur man använder papper och penna när dessa ersätts av tangentbord. I litteraturen och forskningen jag tittade på, fann jag varken något som stödde eller motsade detta påstående. Däremot är det väldigt intressant att tänka i banorna kring hur vi som individer påverkas av att övergå från de motoriska färdigheter som krävs för att skriva till att använda tangentbord.

Framtida forskning

En aspekt som fascinerar mig när det gäller digitala verktyg och internet, är möjligheterna det skapar till alternativa sociala online gemenskaper. Kenning (2007) uppmanar oss att inse omfattningen av vad internet och dess verktyg erbjuder med nya former av kommunikation, utbildning och språkinläring.

Säljö (2013) anser att man kan koppla digitaliseringen till lärande inom ett sociokulturellt perspektiv. Trots att man sitter ensam framför sin dator, kan man gå med i virtuella gemenskaper, där man möter andra människor, fast online. Han menar att detta är ett sätt att skapa helt andra sammanhang för sitt lärande.

Lamy, Hampel (2007) har gjort kopplingen av att lära sig ett främmande språk genom att jobba interaktivt med datorns hjälp och kommunicera och föra dialog och delta i communities online. Bax (2003) menar att om CALL och språkinläring har inte gått vidare till att vara en integrerad fas i undervisningen än och att man måste ta steget att utveckla kapaciteten som finns inom CALL. Ingen av lärarna jag intervjuade arbetade med integrerad kommunikation med andra elever vilket är väldigt synd då möjligheterna att utvecklas och lära sig om andra kulturer och levnadssätt ligger så nära till hands. L4 var väl medveten och intresserad av möjligheterna som finns med att kommunicera med andra elever online, men det som bromsade L4 var snarare tiden som krävs för att planering ett sådant moment inte räckte till även om alla förutsättningar fanns. "Det ligger i min *to-do* list." (L4)

Det kan också bero på att det är för nytt för många och man vågar inte ta första steget.

Förhoppningsvis kommer man att hitta mer tid till att integrera de kommunikativa delarna av vad CALL och språkinläring kan erbjuda våra elever idag för att öka förståelsen mellan olika kulturer och delta i den globala utvecklingen som digitaliseringen innebär.

Referenser

Agelii Genlott, A., Grönlund, Å. (2016) *Closing the gaps-Improving literacy and mathematics by ict-enhanced collaboration*. Örebro: Örebro universitet. Tillgänglig:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360131516300859>

Bax, S. (2003). *CALL-past, present and future*. System 31 (1), 13-28. Tillgänglig:

http://www.u.arizona.edu/~jonrein/internettech10/bax_03.pdf

Deutschmann, Mats, & Vu, Mai Trang. (2015). *Computer assisted language learning in language education: An overview of theories, methods, and current practices*. In (pp. 43-60).

Dewey, J. (1997). *Experience and Education*. New York: Touchstone

Elstad, E. (Red.). (2016). *Digital Expectations and Experiences in Education*. Rotterdam: Sense Publishers

EU-lagstiftningen. (2006). *Livslångt lärande - nyckelkompetenser. Rekommendation 2006/962/EG*. Hämtad 2018-09-28 Tillgänglig:

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_svm.htm

Fleischer, H., Kvarnsell, H. (2015). *Digitalisering som lyfter skolan. Teori möter praktik*, Stockholm: Gothia Fortbildning AB

Grönlund, Å. (2014) *Att förändra skolan med teknik: Bortom "En dator per elev"*, Örebro: Örebro universitet Tillgänglig:

http://diu.se/filer/AkeG_Skolverket_2014-10-01.pdf

Grönlund, Å., Andersson, A., Wiklund, M. (2014). *Unos Uno årsrapport 2013*. Örebro: Örebro universitet Tillgänglig:

<http://www.janhysten.se/wp-content/uploads/2014/02/Unos-Uno-år-2013.pdf>

Göteborgs Stad. (2013). *Angeredselever får surfplattor*. Hämtad 2018-10-02 från https://vartgoteborg.se/angeredselever_far_surfplattor/

Hylén, J. (2010). *Digitaliseringen av skolan*. Lund: Studentlitteratur

Imsen, G. (2000). *Elevens värld - Introduktion till pedagogisk psykologi*. Lund: Studentlitteratur

Jensinger, E. (2016). *12 tankar om skolans digitalisering*. Malmö: Gleerups Utbildning AB

Kenning, M. (2007). *ICT and Language Learning, From Print to the Mobile Phone*. New York: Palgrave MacMillan

Nationalencyklopedin. *Digitalisering*. Hämtad 2018-09-28 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/digitalisering>

Regeringskansliet (2017). *Informationsmaterial Stärkt digital kompetens i skolans styrdokument*. Hämtad 2018-11-23 från <https://www.regeringen.se/contentassets/acd9a3987a8e4619bd6ed95c26ada236/informationsmaterial-starkt-digital-kompetens-i-skolans-styrdokument.pdf>

Samuelsson, U. (2014). *Digital (o)jämlighet? IKT-användning i skolan och elevers tekniska kapital*. (Doctoral thesis, School of Education and Communication Jönköping University, 23) Jönköping: TMG Tabergs. Tillgänglig:

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:681386/FULLTEXT01.pdf>

Skolinspektionen. (2010). *Framgång i undervisningen. En sammanställning av forskarresultat som stöd för granskning på vetenskaplig grund i skolan*. 2010:1284

Skolverket. (2009). *Redovisning av uppdraget att bedöma verksameters och huvudmäns utvecklingsbehov avseende IT-användningen inom förskola, skola och vuxenutbildning samt ge förslag på insatser*. Stockholm: Skolverket

Skolverket. (2013) *IT-användning och IT-kompetens i skolan, Rapport 386*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <https://www.iis.se/docs/itiskolan.pdf>

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*, Västerås: Edita

Starkey, L. (2012). *Teaching and Learning in the Digital Age*. Cornwall: TJ International Ltd

Steinberg, J. (2013). *Lyckas med digitala verktyg i skola*. Stockholm: Gothia Fortbildning AB

Stukat, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Svanberg, P. (2013). *Terminologicentrum. Digitalisering, vad menas?* Hämtad 2018-11-15 från <http://www.tnc.se/2013/02/digitalisering-konkret-omvandling-till-nollor-och-ettor-eller-allmaent-ockande-av-datoranvaendandet/>

Sveriges Riksdag. (2012) *Utvärdering av effekterna av kommunaliseringen av skolväsendet, Kommittédirektiv 2012:84*. Tillgänglig:

https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/kommittedirektiv/utvardering-av-effekterna-av-kommunaliseringen-av_HOB184

Trost, J. (2014). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Utbildningsutskottet (2016). *Digitaliseringen i skolan - dess påverkan på kvalitet, likvärdighet och resultat i utbildningen*. Stockholm: Riksdagstryckeriet

Vygotsky, L. (1978). *Mind and Society*. Cambridge: Harvard University Press

Åkerfeldt, A. (2014). *Didaktisk design med digitala resurser, En studie av kunskapsrepresentationer i en digitaliserad skola*. Stockholm: US-AB Printcenter

Öberg, H. (2011). *Västeråsmodellen - Nio punkter för den digitala skolan*. Stockholm: Natur och Kultur

Bilaga 1

Intervjuguide

1. Vad innebär begreppet digitalisering för dig?
2. Vad innebär digital kompetens för dig?
3. Vad tror du digital kompetens innebär för dina elever?
4. Hur har IT-utvecklingen sett ut på din arbetsplats när det gäller användandet av digitala verktyg? (mobiler, plattor, datorer, smartboard, projektorer mm)
5. Vet du om skolan har en IT-plan?
6. På vilket sätt använder du dig av digitalisering i klassrummet?
7. Hur planerar du inför de digitala lektionerna?
8. Hur ser stödet ut från skolledningen gällande fortbildning inom digitaliseringen?
9. Vilka effekter märker du hos eleverna när de får arbeta digitalt?

10. Vilka områden/delmoment i engelskundervisningen är lättare att motivera eleverna till med digitalisering?
11. Vilka områden/delmoment i engelskundervisningen är svårare att motivera eleverna till med digitalisering?
12. Tycker du dig ha sett att det digitala arbetssättet medför några negativa konsekvenser?
13. Vilka digitala tjänster (appar) används i undervisningen?